

STRATEGAETH GYRHAEDDIAD DDRAFFT AR GYFER CAERFFILI

Tachwedd 2018

Cynnwys

	Rhif y dudalen
Cyd-destun strategol	3
Gweledigaeth	4
Cyd-destun Caerffili	4
Egwyddorion arweiniol	6
#TîmCaerffili – Ein naratif	8
Amlygu'r heriau o'n blaenau	11

1. Cyd-destun strategol

Ym mis Mawrth 2018, mabwysiadodd Caerffili Amcanion Llesiant ar gyfer 2018–2023:

Amcan Llesiant 1 – Gwella cyfleoedd addysg i bawb.

Amcan Llesiant 2 – Galluogi cyflogaeth.

Amcan Llesiant 3 – Mynd i'r afael ag argaeledd, cyflwr a chynaliadwyedd tai ar draws y fwrdeistref sirol a darparu cyngor, cymorth neu gefnogaeth i helpu gwella iechyd a lles pobl.

Amcan Llesiant 4 – Hyrwyddo system gludiant fodern, integredig a chynaliadwy sy'n cynyddu cyfleoedd, yn hyrwyddo ffyniant, ac yn lleihau'r effeithiau niweidiol ar yr amgylchedd.

Amcan Llesiant 5 – Creu bwrdeistref sirol sy'n cefnogi dull byw iachus yn unol â'r Egwyddor Datblygu Cynaliadwy yn rhan o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Amcan Llesiant 6 – Cefnogi dinasyddion i aros yn annibynnol a gwella eu lles.

Nod y strategaeth gyrrhaeddiad hon yw datblygu Amcan Llesiant 1. Caiff llwyddiant yr amcan hwn ei ddiffinio ymhellach drwy'r deilliannau canlynol:

1. Ceisio lleihau effaith tlodi ar y blynyddoedd cynnar.
2. **Codi safonau cyrrhaeddiad.**
3. **Lleihau effaith tlodi ar gyrrhaeddiad yn achos cymwysterau galwedigaethol ac analwedigaethol er mwyn darparu cyfle cyfartal.**
4. Helpu'r rhai nad ydynt yn gallu dilyn llwybr cyrrhaeddiad traddodiadol.
5. Cefnogi dysgu sy'n galluogi cyfleoedd cyflogaeth i bobl ifanc ac oedolion, gan gynnwys canolbwyntio ar 'sgiliau'r dyfodol'.
6. **Gwella 'sgiliau digidol' ar gyfer pob oedran.**
7. **Gwella'r amgylchedd dysgu.**
8. **Diogelu pob plentyn a pherson ifanc er mwyn creu hinsawdd ar gyfer dysgu, yn enwedig ar gyfer y rhai sydd fwyaf agored i niwed.**

Mae'r camau gweithredu a nodir yn y strategaeth gyrrhaeddiad wedi eu cynllunio i gael effaith gadarnhaol ar **Ddeilliannau 2, 3, 6, 7, ac 8.**

2. Gweledigaeth

Dyma'r weledigaeth ar gyfer y strategaeth gyrhaeddiad hon:

Codi safonau a sicrhau bod ein dysgwyr yn iach, yn hyderus, yn falch, ac yn uchelgeisiol, a'u bod yn gallu cael mynediad i gyfleoedd, lleoliadau, a phrofiadau addysgol o ansawdd uchel.

3. Cyd-destun Caerffili

Mae Bwrdeistref Sirol Caerffili yn cwmpasu ardal sy'n ymestyn o Barc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog yn y gogledd, i Gaerdydd a Chasnewydd yn y de. Ar ei ffin orllewinol mae awdurdodau lleol Merthyr Tudful a Rhondda Cynon Taf, ac i'r dwyrain mae awdurdodau lleol Blaenau Gwent a Thorfaen.

Mae'r ardal wrth galon Cymoedd y De a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae bwrdeistref sirol Caerffili yn mesur tua 108 o filltiroedd sgwâr (28,000 o hectarau) yng Nghymoedd de-ddwyrain Cymru. Mae'n mesur ychydig dros 18.6 o filltiroedd o hyd a bron 11 o filltiroedd o led, ac mae'n cynnwys cymoedd tair afon: Rhymni, Sirhywi, ac Ebwy. Mae gan y fwrdeistref sirol 180,000 o drigolion, sy'n byw mewn cymysgedd o gymunedau trefol a gwledig. Defnyddir tri chwarter o'r fwrdeistref sirol ar gyfer amaethyddiaeth a choedwigaeth.

Mae tua 25,000 o ddisgyblion oedran ysgol yn mynychu ysgolion ar draws y fwrdeistref sirol, ac mae tua thraean o ddysgwyr y rhanbarth yn sefyll cymwysterau yng Nghyfnod Allweddol 4 (TGAU neu gyfwerth) bob blwyddyn yn dod o ysgolion bwrdeistref sirol Caerffili.

Ym mwrdeistref sirol Caerffili mae:

- 72 o ysgolion y cyfnod cynradd;
- 1 ysgol gynradd wirfoddol a gynorthwyir;
- 12 o ysgolion uwchradd;
- 1 ysgol 3–18 oed;
- 1 uned cyfeirio disgyblion;
- 1 ysgol arbennig;
- 2 goleg Addysg Bellach ar draws bwrdeistref sirol Caerffili;
- 250 a mwy o ddarparwyr gofal plant cofrestredig.

Darperir ein gwasanaeth gwella ysgolion gan y Gwasanaeth Cyflawni Addysg ('EAS'), sef consortiwm addysg de-ddwyrain Cymru.

Ceir darpariaeth ieuencid ar draws y fwrdeistref sirol, gan gefnogi mynediad cyffredinol a thargedu cymorth ar gyfer pobl ifanc a'u teuluoedd, yn ogystal â

darpariaeth barhaus o ran canolfannau cymunedol a gwasanaethau llyfrgell o safon.

Mae ein darpariaeth addysg i oedolion yn parhau i ddarparu cyfleoedd dysgu o ansawdd ar draws y fwrdeistref sirol.

Ceir lefelau sylweddol o amddifadedd, gyda 29.7% o'r disgyblion oedran ysgol statudol yn byw yn 20% o ardaloedd mwyaf difreintiedig Cymru. O blith 110 o ardaloedd ym mwrdeistref sirol Caerffili, mae 14 ohonynt ymhlith y 10% uchaf o ardaloedd mwyaf difreintiedig Cymru.

Mae gan 22.3% o ddisgyblion bwrdeistref sirol Caerffili, sydd ar gofrestri oedran ysgol statudol, yr hawl i gael prydau ysgol am ddim, sy'n golygu roedd yr Awdurdod yn safle rhif 20 allan o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru rhwng 2015 a 2017, gan ddarparu cyd-destun heriol.

Er bod canran y dysgwyr sy'n byw mewn aelwydydd heb waith ym mwrdeistref sirol Caerffili wedi gostwng, mae'r ganran yn parhau i fod yn uwch na'r cyfartaledd yng Nghymru, a'r ail uchaf ymhlith yr awdurdodau lleol yn rhanbarth Gwent. Ym mwrdeistref sirol Caerffili y mae'r gyfradd uchaf ond un yng Nghymru o ran prydau ysgol am ddim.

Mae digartrefedd yn lleihau ar lefel genedlaethol ac, o ran atal digartrefedd, mae gan fwrdeistref sirol Caerffili gyfradd llawer uwch na chyfartaledd Cymru neu ardaloedd eraill yng Ngwent.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili wedi ymrwymo i fynd i'r afael ag achosion tlodi ac yn sicrhau bod y pum rhaglen grant gwrthdlodi yn gweithio ar y cyd i sicrhau cyrraedd y rhai mwyaf bregus.

Mae'r Cyngor wedi nodi 'gwella cyfleoedd addysg i bawb' fel y cyntaf o'i Amcanion Llesiant, ac mae wedi ymrwymo i raglen fuddsoddi uchelgeisiol o ran Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif.

Mae Band A o'r Rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif yn dod i ben gyda thair ysgol newydd wedi'u hadeiladu a thair ysgol wedi'u gwella. Mae gwaith yn mynd rhagddo ar hyn o bryd i gytuno ar gyllid i fwrw ymlaen â'r rhaglen Band B, sydd yr un mor uchelgeisiol.

Mae Cytundeb Dinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn rhaglen fuddsoddi uchelgeisiol arall i ddatblygu cysylltedd a seilwaith cludiant, yn ogystal ag ehangu cyflogaeth a phrentisiaethau i hyrwyddo gwaith adfywio cymunedau mewn modd cadarnhaol.

Mae gwybodaeth gyd-destunol ychwanegol i'w chytuno a'i chynnwys...

4. Egwyddorion arweiniol

Cytunwyd ar yr egwyddorion arweiniol a ganlyn gan Bartneriaeth Dysgu Caerffili er mwyn bod yn sail i waith yr holl bartneriaid wrth anelu at ragoriaeth mewn dysgu. Mae'r egwyddorion yn sail i'r strategaeth hon ac yn llywio gwaith ac ymddygiad yr holl gyfranwyr.

Arweinyddiaeth

Bydd arweinyddiaeth gref ar bob lefel i sicrhau rhagoriaeth mewn dysgu. Bydd angen amrywiaeth o ddulliau i weddu i wahanol amgylchiadau. Fodd bynnag, i sicrhau arweinyddiaeth gynaliadwy, effeithiol, ac sy'n cael yr effaith fwyaf, credwn mai dull gwasgaredig sydd orau gan amlaf. Bydd hyn yn grymuso pawb i fod yn rhan o'r broses benderfynu, ac i gymryd cyfrifoldebau drwy ddatblygu arweinyddiaeth ar bob lefel. Rydym i gyd yn atebol i ddysgwyr yn ein cymuned am y deilliannau a gyflawnir ganddynt, a'n cydgyfrifoldeb ni yw sicrhau bod eu hanghenion yn cael eu diwallu.

Arlwy dysgu

Mae'r arlwy dysgu yn deillio o'r gwahanol sefydliadau a gwasanaethau ym mwrdeistref sirol Caerffili, ac o ansawdd y cydweithio a'r gwaith partneriaeth rhyngddynt. Bydd yr arlwy dysgu yn eang, yn gyfoethog, yn amrywiol, ac yn berthnasol i anghenion dysgwyr fel bod gan bawb fynediad i ddysgu gydol oes a llwybrau gyrfa priodol.

Ein gweithlu

Rydym yn cydnabod mai ein gweithlu yw'r adnodd pwysicaf o ran cefnogi ein dysgwyr. Mae eu lles yn hollbwysig. Rydym am gael tîm brwdfrydig a llawn cymhelliant sydd ag uchelgais cyffredin ar gyfer llwyddiant. Byddwn yn darparu mynediad i amrywiaeth o gyfleoedd dysgu proffesiynol er mwyn sicrhau bod gan y gweithlu y profiadau a'r sgiliau angenrheidiol sy'n berthnasol i'w rôl, a bydd y gweithlu'n cael ei gynnwys yn llwyr yng ngwaith cyd-gynllunio'r cyfleoedd hyn. Mae gan bob aelod o'r gweithlu yr hawl i gael ei drin yn deg, ag urddas, ac â pharch. Rydym wedi ymrwymo i benodi'r gweithlu gorau oll, ac i ddarparu cyfleoedd ar gyfer cael profiadau ar draws lleoliadau dysgu, pan fo'n briodol.

Canolbwyntio ar y gymuned

Bydd pob rhanddeiliad yn cael cyfle i gymryd rhan yng ngwaith llywio'r ddarpariaeth er mwyn sicrhau rhagoriaeth mewn dysgu. Bydd darpariaeth dysgu wrth galon ein cymunedau, gan weithredu fel canolbwynt ac yn estyn allan i'r holl drigolion. Bydd gweithio gyda theuluoedd yn gwneud y gorau o'r cyfleoedd dysgu er mwyn i ddysgwyr gael byw bywyd oedolyn bodlon.

Cydweithio a gweithio mewn partneriaeth ar gyfer dysgu gydol oes

Yng Nghaerffili, darperir addysg a chyfleoedd dysgu yn ystod y dydd, gyda'r hwyr, ar y penwythnos, a drwy gydol y flwyddyn galendr, p'un ai gan ysgolion, sefydliadau Addysg Bellach, y Gwasanaeth Addysg i Oedolion ac yn y Gymuned, y Gwasanaeth Ieuencid, neu'r amrywiaeth eang o asiantaethau partner yn y sector statudol a'r sector gwirfoddol. Mae cyfoeth ac amrywiaeth y gwasanaethau addysgol, ynghyd â'r cydweithio a'r gwaith partneriaeth rhyngddynt, yn gwella ansawdd dysgu yn y fwrdeistref sirol.

Ymatebolrwydd

Byddwn yn ymateb i anghenion dysgu ein cymuned, ac yn sicrhau bod yr anghenion hynny'n cael eu hadlewyrchu yn y cyrsiau a'r cyfleoedd a gaiff eu cynllunio a'u darparu. Byddwn hefyd yn rhagweithiol, yn ystyried, ac yn arloesol yn ein hagwedd at fentrau a gofynion cyflogwyr o ran sgiliau.

Cydnherthedd

Byddwn yn sicrhau datblygu cydnherthedd ymhlith unigolion a sefydliadau. Bydd cydnherthedd unigolion yn canolbwyntio ar ddatblygu gallu pawb i reoli heriau a phroblemau, i ddysgu a defnyddio sgiliau – megis dyfalbarhad ac optimistiaeth – ac i ymdrin â sefyllfaoedd newydd. Bydd cydnherthedd sefydliadau yn canolbwyntio ar sut y gallwn addasu i'r heriau rydym yn eu hwynebu, ond byddwn hefyd yn ystyried yr unigolion yn y sefydliadau, a'r prosesau a'r diwylliant y mae'r unigolion hynny yn gweithio gyda hwy yn ddyddiol.

Y Gymraeg

Mae'r Gymraeg wrth galon ein huchelgais i sicrhau rhagoriaeth. Drwy ddathlu, hyrwyddo, a chefnogi'r defnydd o'r Gymraeg byddwn yn sicrhau y bydd pob rhanddeiliad yn elwa ar gyfoeth y cyfleoedd dysgu a'r cyfleoedd diwylliannol.

Cymorth effeithiol

Mae cymorth effeithiol yn elfen hanfodol wrth i ni geisio sicrhau rhagoriaeth. Drwy gyd-ddatblygu partneriaethau, cymorth arbenigol, cydweithio, a gwaith mentora bydd ymrwymiad i gefnogi dysgwyr, y gweithlu, ac arweinwyr yn unol â'u hawliau neu eu hanghenion penodol, ar hyd llwybr o'u dewis.

Dathlu cyflawniad

Byddwn yn sicrhau bod llwyddiannau a chyflawniadau yn cael eu dathlu a'u cydnabod mewn modd boddhaol. Rhaid adlewyrchu hyn yn ein perthynas waith o ddydd i ddydd yn ogystal â thrwy ddulliau eraill – megis y cyfryngau cymdeithasol, y cyfryngau traddodiadol, digwyddiadau lleol, a chymryd rhan mewn cystadlaethau. Byddwn yn dathlu llwyddiant dysgwyr, y gweithlu, timau, ac unigolion yn y gymuned gyfan.

Herio adeiladol

Byddwn yn ffynnu o fewn diwylliant o hunanfyfrio a herio cydfuddiannol. A ninnau'n rhanddeiliaid, byddwn yn cyflwyno ein syniadau ac yn ymddiried yn ein gilydd i gynnig barn a chwestiynu cynigion er mwyn eu gloywi. Dylai heriau fod yn seiliedig ar dystiolaeth a chael eu rheoli mewn ffordd sy'n parchu'r ddwy ochr.

Defnydd effeithiol o adnoddau

Bydd adnoddau'n cael eu rhannu ar draws sectorau i annog gweithgarwch ar y cyd, gan sicrhau'r effaith fwyaf ar ddeilliannau dysgwyr. Bydd gan arweinwyr rôl bwysig o ran datblygu partneriaethau cydweithredol i sicrhau bod adnoddau – pobl a deunyddiau – yn cael eu rheoli a'u defnyddio mewn modd effeithiol.

5. #TîmCaerffili – Ein naratif

“Mae pob plentyn yn haeddu hyrwyddwr – oedolyn na fydd byth yn colli gobaith ynddo, sy'n deall pŵer cysylltu, ac sy'n mynnu ei fod yn gwneud ei orau glas.”

Rita Pierson (Cyfieithiad)

Mae naratif #TîmCaerffili, sef y dull y bwriadwn ei fabwysiadu ym mhopeth a wnawn i geisio gwella deilliannau, yn cyd-fynd yn uniongyrchol â'r pedwar amcan galluogi ym mholisi Llywodraeth Cymru, sef 'Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein Cenedl'.

Arweinwyr sy'n ysbrydoli ac sy'n cydweithio i godi safonau

Mae arweinwyr sy'n ysbrydoli yn rhoi syniad anogol o gyfeiriad a phwrpas i bob rhanddeiliad, ac yn cynhyrchu egni a chyffro i ysgogi gwelliant a chodi safonau.

Er mwyn datblygu gwelliannau cynaliadwy a hirdymor ym mhob ysgol yng Nghaerffili, byddwn yn datblygu amgylchedd sy'n helpu arweinwyr ein hysgolion i weithio gyda'i gilydd i wneud yr hyn a ganlyn:

- Cyrraedd y safonau uchaf o ran arfer arweinyddiaeth broffesiynol achrededig ym maes addysg.
- Manteisio yn rheolaidd ar hyfforddiant a mentora o ansawdd uchel o'r tu mewn i'r sector addysg, ac o'r tu allan iddo, er mwyn mireinio arferion arweinyddiaeth yn barhaus.
- Herio eu hunain i ddysgu gan y goreuon drwy archwilio arferion arweinyddiaeth yn rheolaidd mewn ysgolion sy'n perfformio'n dda ar draws y rhanbarth, a dod â'r arferion hynny i ysgolion bwrdeistref sirol Caerffili.

- Cyfathrebu a rhwydweithio ag arweinwyr cymheiriaid mewn dull agored, tryloyw a rheolaidd er mwyn rhannu'r arferion da presennol, heriau a chynlluniau ar gyfer gwella.
- Sicrhau bod gwaith gwella yn canolbwyntio ar wella ansawdd y dysgu ac addysgu sydd ar gael i'n dysgwyr.
- Asesu cynnydd yn ein hysgolion mewn modd agored, didwyll a thryloyw, bod yn atebol am berfformiad ysgolion a bod yn gyfrifol am ddatblygu cynlluniau a fydd yn ysgogi gwelliant.
- Bod yn gadarnhaol, yn gydnerth, yn egniol ac yn llesol, a chael mynediad i gymorth lles os bydd unrhyw un neu ragor o'r rhain yn newid.
- Hyrwyddo'r weledigaeth, yr egwyddorion arweiniol, a'r cerrig sylfaen a nodir yn y strategaeth hon.

Datblygu proffesiwn addysg o safon uchel

Mae llwyddiant hirdymor pob ysgol yn seiliedig ar rinweddau a galluoedd cyfunol ei hathrawon. Byddwn yn anelu at greu'r amodau sy'n galluogi athrawon bwrdeistref sirol Caerffili i wneud yr hyn a ganlyn:

- Cyrraedd y safonau uchaf o ran arfer broffesiynol achrededig a sicrhau y gall dysgwyr fanteisio ar gynnwys bywiog, pwrpasol a diddorol bob amser.
- Herio eu hunain i ddysgu gan y goreuon drwy archwilio arferion ac addysgeg yn rheolaidd mewn ysgolion sy'n perfformio'n dda ar draws y rhanbarth, a'u rhoi ar waith yn ysgolion Caerffili.
- Bod yn gadarnhaol, yn gydnerth, yn egniol ac yn llesol, a chael mynediad i gymorth lles os bydd unrhyw un neu ragor o'r rhain yn newid.

Ysgolion cryf a chynhwysol sydd wedi ymrwymo i sicrhau rhagoriaeth, tegwch a lles

Bydd bwrdeistref sirol Caerffili yn ymdrechu i sicrhau bod ei dysgwyr yn cael eu cefnogi i fod yn barod yn emosiynol ac yn gorfforol i ddysgu mewn amgylchedd diogel, cefnogol a meithringar.

Rhaid i'r holl arweinwyr, athrawon a dysgwyr gael cyfle i fod y gorau y gallant fod tra chael cymorth i oresgyn unrhyw rwystrau a allai fod yn atal eu cynnydd.

Dylai ysgolion ym mwrdeistref sirol Caerffili wneud yr hyn a ganlyn:

- Cynnig gwersi hynod ddiddorol, heriol, a chynhwysol sy'n diwallu anghenion pob dysgwr.
- Cael y budd mwyaf posibl o'r cyfleoedd dysgu hyn o ansawdd uchel drwy gynyddu lefelau presenoldeb drwy weithredu strategaethau newydd, arloesol, gan rannu'r rhain yn eang pan fydd cynnydd da wedi ei wneud.
- Gwneud popeth o fewn eu gallu i leihau nifer y gwaharddiadau ac, wrth wneud hynny, amlhau'r amser sydd ar gael i ddysgwyr fod yn yr ysgol.
- Sicrhau bod strategaethau effeithiol ac arloesol ar waith i godi cyraeddiadau dysgwyr sy'n agored i niwed a dysgwyr sydd â'r hawl i gael prydau ysgol am ddim.

Trefniadau asesu, gwerthuso ac atebolrwydd cadarn i ategu system hunanwella

Er mwyn sicrhau bod y methodolegau gwella cywir yn cael eu gweithredu yn y rhannau cywir o'r system addysg yng Nghaerffili, rhaid i bob cyfrannwr fod yn glir ynghylch ei gryfderau cymharol a'r meysydd y mae angen eu gwella, a gallu dangos tystiolaeth o'r sefyllfa honno, a bod yn atebol am ysgogi gwelliannau a fydd yn galluogi dysgwyr i gyflawni deilliannau gwell.

Bydd y system addysg yng Nghaerffili yn un sy'n gwella ei hun ac sy'n seiliedig ar asesu gwrthrychol ac ar sail tystiolaeth, gwerthuso, gwella, myfyrio, a mireinio.

Dylai sefydliadau o fewn system addysg bwrdeistref sirol Caerffili:

- teimlo eu bod yn cael eu cefnogi a'u hannog i fod yn hollol agored, gonest, a thryloyw wrth egluro eu sefyllfa gymharol, y cynnydd a wnaed hyd yn hyn, a chynlluniau gwella;
- gallu dangos tystiolaeth o'u sefyllfa drwy ddulliau effeithiol ac aeddfed o ran hunanwerthuso;
- bod yn barod i gryfhau prosesau hunanwerthuso a sefyllfaoedd yr ysgolion ymhellach drwy eu hamlygu i brosesau herio a chymedroli allanol;
- cael strategaeth glir, sy'n cael ei gweithredu mewn modd cyson, ar gyfer pennu targedau, rheoli perfformiad a chynnydd, a mesur gwerth;

- cael ymdeimlad o berthyn a chysylltiad ag ethos #TîmCaerffili, a bod yn awyddus i rannu gwybodaeth a chodi safonau ar draws y system;
- dathlu eu cyflawniadau mewn modd eang a balch.

6. Amlygu'r heriau o'n blaenau

Er mwyn amlygu'r heriau sydd o'n blaenau, a llunio a gweithredu ymyriadau a chymau gweithredu priodol, rhaid i sefyllfa bresennol y system addysg yng Nghaerffili gael ei hasesu mewn modd cadarn a chywir.

O ran llunio'r strategaeth hon, dyma'r tair elfen allweddol sydd wedi helpu fframio'r sefyllfa bresennol:

- Hunanwerthusiad helaeth a pharhaus y Cyngor, sy'n nodi cryfderau cymharol y Cyngor a'r meysydd i'w gwella, ac sy'n cefnogi'r sefyllfa hon â sylfaen dystiolaeth wedi'i chymedroli.
- Cyngor Proffesiynol y Gwasanaeth Cyflawni Addysg yn dilyn deilliannau 2017/18 a ddaw o ystod o ddata a thueddiadau hanesyddol.
- Deilliannau o gyfarfodydd yr uwchgyhadledd a gynhaliwyd â phob ysgol uwchradd yn ystod mis Medi a mis Hydref, lle cafodd cyfranwyr sylfaenol at berfformiad ysgolion eu hasesu a lle cafodd cynlluniau gwella eu rhannu.

Mae'r canfyddiadau a'r sylwadau perthnasol o bob un o'r mewnbynnau hyn wedi'u nodi yng ngweddill yr adran hon.

Hunanwerthusiad Gwasanaeth Addysg Caerffili

Yn ôl hunanwerthusiad y Cyngor, dyma'r cryfderau cymharol:

- Mae perfformiad yn y Cyfnod Sylfaen yn dda. Mae Dangosydd Perfformiad y Cyfnod Sylfaen yn 2018 yn cymharu'n ffafriol â'r cyfartaleddau rhanbarthol ar gyfer Consortia De-ddwyrain Cymru a chyfartaleddau Cymru. Mae'r tueddiadau dros amser yn ffafriol o'u cymharu â chyfartaledd rhanbarthol y Consortia a chyfartaledd Cymru. O bwys, mae perfformiad ym maes Datblygiad Mathemategol ar Ddeiliant 5+ a 6+ yn cymharu'n ffafriol â chyfartaleddau rhanbarthol y Consortia a chyfartaleddau Cymru. Adlewyrchir hyn hefyd yn y perfformiad o ran tueddiadau dros gyfnod o dair blynedd.
- Yn gyffredinol, mae perfformiad ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 2 yn dda. Mae perfformiad ar y lefel ddisgwyliedig +1 mewn Saesneg, Cymraeg Iaith Gyntaf a Mathemateg yn parhau'n uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol.

- Mae perfformiad yng Nghyfnod Allweddol 3 yn parhau i wella. Mae amrywiaeth o ddangosyddion sy'n mesur perfformiad ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 3 yn ystod y tair blynedd ddiwethaf wedi cynyddu, ac yn cymharu'n ffafriol â chyfartaledd Cymru. Mae'r tueddiadau dros amser yn ffafriol o'u cymharu â chyfartaledd rhanbarth y Consortia a chyfartaledd Cymru.
- Mae safonau cyflawniad (dyfarniadau ychwanegol, achrediadau cenedlaethol a lleol) drwy'r Gwasanaeth Ieuenctid (16-25 oed) yn dda. Ceir tystiolaeth o hyn drwy ddatblygu sgiliau mewn pum maes allweddol sy'n hanfodol ar gyfer datblygiad personol, cymdeithasol, ac addysgol.
- Er gwaethaf cynnydd yn 2017/18, mae'r tueddiadau dros amser yn dangos bod strategaethau i leihau nifer y bobl ifanc nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant ('NEET') yn effeithiol.
- Mae nifer yr ysgolion yn y Categori Coch a'r Categori Oren – o ran ysgolion cynradd, ysgolion babanod, ac ysgolion plant iau – wedi lleihau dros amser. Mae nifer gynyddol o ysgolion yn y Categori Gwyrdd, felly, mae angen llai o gymorth arnynt. Ar hyn o bryd, mae 45% o'r ysgolion cynradd, ysgolion babanod, ac ysgolion plant iau yn y Categori Gwyrdd. Dyma gynnydd o 22 pwynt canran o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.
- Ar hyn o bryd, mae gan yr Awdurdod Lleol nifer gymharol fach o ysgolion mewn categori statudol. Ar hyn o bryd, mae un ysgol gynradd ac un ysgol uwchradd mewn categori statudol. Lle mae ysgolion wedi cael eu rhoi mewn categori 'gweithgarwch dilynol' gan Estyn, mae bron pob ysgol gynradd, ysgol fabanod, ac ysgol plant iau yn gwneud cynnydd da o fewn yr amserlen gytunedig ac yn cael eu tynnu allan o'r categori. Ar hyn o bryd, mae 1.4% o'r ysgolion cynradd ac 8.3% o'r ysgolion uwchradd mewn categori statudol.
- Mae gwaith yr ysgolion i ymgymryd â'r cynllun Ysgolion Iach wedi sicrhau bod Caerffili wedi cyrraedd y targed, sef sicrhau bod 95% o'r ysgolion yn cyrraedd Cam 3 neu'n uwch. Mae bwrdeistref sirol Caerffili wedi rhagori ar y ffigur targed, sef sicrhau bod 10% o'r ysgolion yn ennill statws Gwobr Ansawdd Genedlaethol. Ar hyn o bryd, dim ond wyth awdurdod arall yng Nghymru sydd wedi llwyddo i gyflawni'r lefel hon o lwyddiant. Mae Caerffili yn un o dri awdurdod lleol lle mae ysgol arbennig wedi ennill Gwobr Ansawdd Genedlaethol y Cynllun Ysgolion Iach.
- Mae rhaglenni Dechrau'n Deg yn darparu ymyriadau pwrpasol, dwys, effeithiol ar y cyd ag Ymwelwyr Iechyd a Gweithwyr Cymorth i Deuluoedd.

- Mae gweithredu'r Cynnig Gofal Plant gan Lywodraeth Cymru wedi bod yn effeithiol. Roedd Caerffili yn weithredwr cynnar, a llwyddodd i gyflwyno'r Cynnig i'r fwrdeistref sirol gyfan o fewn saith mis. Mae'r adborth gan Lywodraeth Cymru wedi bod yn gadarnhaol iawn.
- Mae Llywodraeth Cymru a Chomisiynydd Plant Cymru wedi cydnabod bod darpariaeth a strwythurau cyfranogiad y Gwasanaeth Ieuencid ymhlith y rhai mwyaf effeithiol yn y wlad. Mae arfer ragorol yn y Gwasanaeth Ieuencid wedi cael cydnabyddiaeth bob blwyddyn drwy Wobrau Rhagoriaeth Gwaith Ieuencid.
- Mae Caerffili wedi bod yn rhagweithiol o ran ysgogi'r galw am addysg cyfrwng Cymraeg ar draws y fwrdeistref sirol, gan gynnwys datblygu ysgol uwchradd ar draws dau safle, ysgolion cynradd, a darpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg sylweddol. Mae'r ymrwymiad i barhau i ddarparu rhagor o leoedd i'w gweld yng nghynlluniau'r rhaglen gyfalaf Band B Ysgolion yr 21ain Ganrif, a llwyddo i sicrhau cyllid ar gyfer holl geisiadau rhaglenni cyfalaf cyfrwng Cymraeg.
- Mae myfyrwyr sy'n sefyll arholiadau'r Associated Board a Trinity Guildhall, drwy Wasanaeth Cerddoriaeth Caerffili, wedi arwain at gyfradd basio o 100%. Mae'r nifer fwyaf erioed o ddisgyblion mwy abl a thalentog yn cael eu cefnogi drwy Gerddorfa'r Pedair Sir a'r band chwyth rhanbarthol. Gwasanaeth Cerddoriaeth Caerffili yw'r unig awdurdod lleol sy'n weddill yng Nghymru sy'n rhoi cymhorthdal i ysgolion i gynorthwyo myfyrwyr o gefndir economaidd ddifreintiedig.
- Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod y Fforwm Iau, sef un o'r ychydig rai yng Nghymru, yn system effeithiol a hygyrch ar gyfer cyfranogi. Mae bron pob un o'r myfyrwyr yn dangos dealltwriaeth gynyddol o hawliau plant, yn ogystal â dangos cynnydd o ran ennill sgiliau meddal. Mae'r holl bobl ifanc sy'n cymryd rhan weithredol yn y Fforwm Ieuencid o'r farn eu bod yn dylanwadu ar y broses benderfynu drwy'r Fforwm Ieuencid, ac yn dangos cynnydd o ran sgiliau personol a chymdeithasol.
- Mae'r Aelod Cabinet dros Addysg yn chwarae rhan ganolog yng ngwaith cynllunio strategol ar gyfer addysg ym mwrdeistref sirol Caerffili. Mae'r Pwyllgor Craffu yn chwarae rhan bwysig yn y prosesau hunanwerthuso ac yn galw'r Gyfadran Addysg i gyfrif.
- Ceir amrywiaeth o sgiliau a gwybodaeth, ynghyd ag ystod o brofiadau, ar draws y tîm arwain.
- Mae prosesau sy'n ymwneud â hunanwerthuso a chynllunio ar gyfer gwella gwasanaethau yn parhau i wella.
- Mae prosesau monitro a gwerthuso effeithiol a strategol ar waith o ran gwaith cynllunio a chyflawni'r rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif.

- Mae dadansoddiad o'r arolygon mwyaf diweddar o Ddefnyddwyr Llyfrgelloedd Cyhoeddus i Blant yn tynnu sylw at y lefelau calonogol o foddhad cwsmeriaid sy'n parhau ymhlith defnyddwyr o dan 16 oed. Yn 2017/18, cyflawnodd y Gwasanaeth Llyfrgelloedd bob un o'r 18 hawl graidd mewn perthynas â Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru.
- Mae Gwasanaeth Addysg i Oedolion Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn aelod gweithredol o Bartneriaeth Pum Sir Gwent ar gyfer Addysg i Oedolion yn y Gymuned. Mae ein hadran Addysg i Oedolion yn y Gymuned wedi llwyddo i sicrhau'r cyfraddau uchaf o ran cyrhaeddiad a chwblhau'n llwyddiannus (dysgwyr sy'n dechrau cyrsiau, a'u cwblhau) am y pum mlynedd ddiwethaf.
- Yn 2017–18, cadwodd y Gwasanaeth Addysg o fewn ei ddyraniad cyllidebol ar gyfer y flwyddyn, a chyfrannodd at gynnydd ym malansau'r Awdurdod ar ddiwedd y flwyddyn. Hyd yn hyn, mae'r Gwasanaeth wedi llwyddo i gyrraedd ei darged o ran arbedion blynyddol yn rhan o'i Gynllun Ariannol Tymor Canolig.
- Mae cynllunio ariannol wedi galluogi Rheolwyr i dargedu buddsoddi ar gyfer ymyriadau penodol mewn ysgolion a meysydd eraill o'r Gyfadran (e.e. amlygu £173,000 ar gyfer materion Ymddygiad ac Iechyd Meddwl; arian cyfatebol ar gyfer prosiectau'r Undeb Ewropeaidd – Pontydd i Waith 2 a Sgiliau Gwaith i Oedolion 2, a gafodd eu hymestyn yn ddiweddar gan Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru; targedu gwariant ar gyfer Gwella Ysgolion – wedi'i reoli gan Brif Swyddog Addysg).
- Mae'r tîm cyllid wedi gweithio'n llwyddiannus gyda rheolwyr ac ysgolion i sicrhau cyllid "newydd" drwy broses ymgeisio gyda Llywodraeth Cymru [e.e. Cynllun Peilot Rheolwyr Busnes ar gyfer Ysgolion; Cynllun Peilot Rheolwyr Busnes Ysgolion Bro; Grant Lleihau Maint Dosbarthiadau Babanod; Cynllun Peilot Clwstwr Cyflenwi yn yr Ysgol].

Yn ôl hunanwerthusiad y Cyngor, dyma'r prif flaenoriaethau ar gyfer gwella:

- B1 Gwella deilliannau ar ddiwedd Cyfnodau Allweddol 4 a 5. Amlygu unrhyw ostyngiadau o ran perfformiad yn y Cyfnod Sylfaen, Cyfnod Allweddol 2 a Chyfnod Allweddol 3, ac ystyried strategaethau ar gyfer gwella.
- B2 Disgwyl am gadarnhad o fesurau deilliannau ar gyfer Cyfnodau Allweddol 4 a 5 gan Lywodraeth Cymru. Ystyried strategaethau eraill er mwyn craffu ar ddata perfformiad mewn modd effeithiol yng ngoleuni newidiadau i fesurau adrodd ar berfformiad. Bydd data i'w seilio ar:
- Categoriadau cenedlaethol;
 - Cynnydd ysgolion sy'n peri pryder;
 - Deilliannau arolygon Estyn a chynnydd ysgolion;
 - Ymgysylltiad ysgolion ym mhroses diwygio'r cwricwlwm;

- Gweithredu'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru o ran 'cerdyn sgorio' cenedlaethol.
- B3 Gwella perfformiad bechgyn, a disgyblion y mae ganddynt yr hawl i gael prydau ysgol am ddim, ar draws pob cyfnod addysg. Gweithio gyda phartneriaid gwella ysgolion i roi cyfres o fesurau ar waith i gynyddu atebolrwydd yr holl randdeiliaid.
- B4 Mireinio'r gweithdrefnau presennol i fonitro ac olrhain disgyblion sy'n 'wynebu risg' i sicrhau bod pob categori bregus yn cael ei ystyried. Gweithio gyda phartneriaid gwella ysgolion i fonitro, herio a chefnogi ysgolion er mwyn codi cyrhaeddiad y myfyrwyr hyn.
- B5 Sicrhau bod gwaith pennu targedau yn canolbwyntio ar ddyheadau ar gyfer pob dysgwr yn hytrach nag ar atebolrwydd risg uchel.
- B6 Defnyddio'r cynnydd diweddar o ran data presenoldeb fel man cychwyn i gyflawni gwelliannau dros amser. Parhau i feithrin gallu'r ysgolion i gynyddu lefelau presenoldeb mewn modd effeithiol.
- B7 Lleihau nifer y gwaharddiadau ar draws ysgolion uwchradd yn unol â data rhanbarthol a chenedlaethol. Cefnogi ysgolion i rannu arferion gorau ar draws rhanbarth Consortia De-ddwyrain Cymru.
- B8 Parhau i ddatblygu dulliau ar gyfer gwerthuso effaith y gwasanaethau addysg ar les ac agweddau at ddysgu. Addasu'r strategaethau presennol ar sail canfyddiadau.
- B9 Gweithio gyda phartneriaid rhanbarthol a chenedlaethol i wella ansawdd addysg ymhellach ar gyfer disgyblion sy'n cael addysg heblaw yn yr ysgol ('EOTAS').
- B10 Gwella deilliannau a dulliau amlygu yn achos myfyrwyr llai abl drwy weithredu'r Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol.
- B11 Lleihau nifer yr ysgolion uwchradd y mae angen arnynt y lefelau uchaf o gymorth (coch ac oren).
- B12 Lleihau nifer yr ysgolion uwchradd y mae arnynt angen 'Adolygiad gan Estyn' yn dilyn arolygiad statudol.
- B13 Gweithio gyda'r Gwasanaeth Gwella Ysgolion i roi'r cwricwlwm 'Dyfodol Llwyddiannus' ar waith mewn modd effeithiol.
- B14 Parhau i fireinio'r prosesau hunanwerthuso, a'u gwella, drwy ethos 'cydatebolrwydd'. Ymgysylltu â'r pecyn hunanwerthuso cenedlaethol sy'n cael ei ddatblygu ar hyn o bryd gan Estyn, y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd ('OECD'), ac ymarferwyr. Defnyddio'r pecyn cymorth i lywio proses hunanwerthuso'r Awdurdod Lleol.

- B15 Gwirio'r arferion da iawn ar draws y Gwasanaeth Ieuencid drwy gymryd rhan yn y fenter, Marc Ansawdd. Parhau i werthuso effeithiolrwydd y Gwasanaeth Ieuencid ac addasu'r ddarpariaeth lle y bo'n briodol.
- B16 Monitro effaith y rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif, a'i gwerthuso, a sicrhau bod y gwersi a ddysgwyd o Fand A yn rhan o broses cyflawni Band B.
- B17 Parhau i sefydlu'r strwythur arweinyddiaeth, sydd newydd ei ddiwygio, er mwyn sicrhau'r cyrhaeddiad a'r cyflawniad mwyaf posibl ar draws pob agwedd ar y Gyfadran.
- B18 Parhau i hyrwyddo partneriaethau rhanbarthol er mwyn sicrhau cysondeb a hyrwyddo'r arferion gorau.
- B19 Gwella gwaith dadansoddi ariannol er mwyn gwella'r ffordd y mae'r Gyfadran yn ystyried gwerth am arian, gan sicrhau bod rheolwyr yn cael mwy o wybodaeth wrth ystyried sut i ddyrannu adnoddau sy'n lleihau.

Gwasanaeth Cyflawni Addysg – Cyngor Proffesiynol a'r Deiliant o Gyfarfodydd yr Uwchgynhadledd

Yn ystod haf 2018, cafodd yr Awdurdod Lleol a'r Gwasanaeth Cyflawni Addysg y data perfformiad diweddaraf ar gyfer yr holl ddysgwyr oedran ysgol statudol ym mwrdeistref sirol Caerffili.

Caiff perfformiad ei ddadansoddi ar draws nifer o gyfnodau allweddol:

- Y Cyfnod Sylfaen – disgyblion 3–7 oed (drwy asesiadau athrawon)
- Cyfnod Allweddol 2 – disgyblion 7–11 oed (drwy asesiadau athrawon)
- Cyfnod Allweddol 3 – disgyblion 12–14 oed (drwy asesiadau athrawon)
- Cyfnod Allweddol 4 – disgyblion 14–16 oed (drwy arholiadau)
- Cyfnod Allweddol 5 – disgyblion 16–18 oed (drwy arholiadau)

Ar ôl i'r canlyniadau ddod i law, rhoddodd y Gwasanaeth Cyflawni Addysg gyngor proffesiynol i bob Awdurdod Lleol. Rhoddodd y cyngor proffesiynol ddadansoddiad manwl o'r flwyddyn bresennol a data hanesyddol o ran cyrhaeddiad, presenoldeb a gwaharddiadau ar gyfer pob ysgol uwchradd yn ogystal â rhai trywyddau ymholi cychwynnol.

Yn unol â phrotocol yr uwchgynhadledd y cytunwyd arno ar lefel ranbarthol, aeth uwch aelodau staff o Wasanaeth Addysg Caerffili a'r Gwasanaeth Cyflawni Addysg ati i wneud diagnosis cynhwysfawr o'r canlyniadau i gytuno

ar safbwynt a'r trywyddau ymholi cychwynnol i'w trafod yn ystod cyfarfodydd yr uwchgynhadledd nesaf.

Roedd cyfarfodydd yr uwchgynhadledd yn dilyn fformat cyson gyda phob pennaeth ysgol uwchradd – ynghyd â Chadeirydd y Corff Llywodraethu ac uwch arweinwyr eraill yr ysgol, mewn rhai achosion – yn egluro perfformiad yr ysgol ac yn rhannu cynlluniau newydd ar gyfer gwella perfformiad yn y blynyddoedd i ddod.

Drwy gydol y cyfarfodydd, dechreuodd nifer o themâu cyson ddod i'r amlwg. Lle roedd ysgolion wedi llwyddo i wrthsefyll tueddiadau ehangach, amlygwyd rhai dulliau lleol arloesol a allai fod o fudd ehangach os byddant yn cael eu rhannu'n ehangach.

Dyma'r themâu allweddol a ddeilliodd o drafodaethau'r uwchgynhadledd:

Arweinyddiaeth

Dangosodd pob arweinydd ymrwymiad i wella deilliannau pob disgybl.

Mae angen i arweinwyr allu manteisio ar gyfleoedd cymorth a datblygu o ansawdd uchel, a chymryd rhan lawn ynddynt.

Mae angen i arweinwyr sicrhau bod systemau hunanwerthuso yn effeithiol, yn cael eu sefydlu, ac yn cael eu mireinio fwyfwy fel bod modd crisialu cryfderau a meysydd i'w gwella. Dylai'r prosesau hyn dreiddio drwy bob lefel yn yr ysgol gyfan.

Mae angen i arweinwyr allu dadansoddi perfformiad yr ysgol, a'i egluro. Dylai fod ganddynt flaenoriaethau clir a dylent amlygu strategaethau priodol i ysgogi gwelliant. Dylai'r cyfrifoldeb hwn gael ei rannu ar bob lefel. Dylai ysgolion cynradd yn y clwstwr fabwysiadu'r blaenoriaethau hyn lle bynnag y bo'n briodol.

Cwestiynwyd gwerth pennu targedau a gwirio cynnydd. Mae systemau olrhain yn amrywio ac nid ydynt bob amser yn ymestyn drwy'r ysgol gyfan. O ran yr arfer orau, mae cysylltiadau cryf â systemau Cyfnod Allweddol 2.

Mae'n debyg bod y defnydd o feincnodi dangosyddion allweddol a mynediad cynnar, weithiau, yn ysgogi ymddygiad nad yw bob amser yn arwain at lwybr priodol i bob dysgwr.

Mae ymgysylltiad y Cyrff Llywodraethu yn amrywio, ac nid yw pob un ohonynt yn ymwneud â phrosesau perthnasol – megis hunanwerthuso – mewn modd ystyrlon. Mae datblygu a hyfforddi llywodraethwyr hefyd yn faes i'w wella yn gyffredinol.

Deilliannau

Mae nifer sylweddol o ddisgyblion o hyd nad ydynt yn cyflawni'r mesur Lefel 2 Cynwysedig oherwydd un pwnc – Saesneg, Cymraeg, neu Fathemateg, fel arfer. Cynyddir yr her 'tir cyffredin' hon yn y mesur Sgôr 9 Pwynt wedi'i Chapio.

Mae lefelau llythrennedd yn destun pryder i'r rhan fwyaf o'r ysgolion, ac mae angen canolbwyntio mwy arnynt ym Mlynnyddoedd 7, 8, a 9. Mae rhywfaint o waith da yn cael ei wneud gydag ysgolion cynradd, ond mae'r gwaith yn y camau datblygu cynnar.

Mae perfformiad y grwpiau bregus – yn enwedig bechgyn a'r dysgwyr hynny sydd â'r hawl i gael prydau ysgol am ddim – yn destun pryder ac, weithiau, mae strategaethau gwella yn ymddangos yn gyfyngedig.

Mae'r cyfraddau gwahardd yn eithriadol o uchel mewn rhai ysgolion o'u cymharu ag ysgolion tebyg.

Mae presenoldeb wedi gwella yn y rhan fwyaf o'r ysgolion, ond mae'n her o hyd.

Darpariaeth

Nid yw pawb wedi manteisio ar gyfleoedd i ymweld ag arferion gorau, a dysgu ganddynt, yn y rhanbarth, a'r tu hwnt iddo.

Mae angen mireinio'r sylw ar addysgeg, a'i gynyddu.

Mae lefelau ymgysylltu â'r Fframwaith Rhagoriaeth Addysgu a Dysgu ('ETLF') a dysgu proffesiynol ar gyfer y cwricwlwm newydd yn amrywio o hyd.

Cynllun Gweithredu Strategol

Mae cynllun gweithredu strategol wrthi'n cael ei baratoi er mwyn mynd i'r afael â'r materion a godwyd yn yr hyn a ganlyn:

- Cyngor proffesiynol y Gwasanaeth Cyflawni Addysg
- Cyfarfodydd yr uwchgynhadledd gyda'r holl benaethiaid
- Hunanwerthusiad yr Awdurdod Lleol

Bydd y penaeithiaid, yr Awdurdod Lleol, a'r Gwasanaeth Cyflawni Addysg yn gweithio gyda'i gilydd i sicrhau bod y camau a gymerir yn effeithiol ac yn amserol.

Bydd y cynllun yn cael ei fonitro a'i adolygu, fel y bo'n briodol, drwy'r Bwrdd Cynghori ar Addysg. Bydd adroddiadau diweddarau ar gael i'r Tîm Rheoli Corfforaethol, y Cyfarfod Datblygu Polisi, a'r Pwyllgor Craffu.